

Mostra de Produccions Audiovisuals de Sant Andreu

Resum:

La **Mostra de Produccions Audiovisuals de Sant Andreu** és una activitat de dinamització educativa i enfortiment dels vincles del teixit d'escoles de primària envers el territori. Es basa en el desplegament d'un programa de tallers de creació audiovisual participativa adreçat al cycle superior (5è i/o 6è), el qual es desenvolupa de forma col·laborativa entre el professorat i l'alumnat implicats i un equip d'educació especialitzat, sempre amb l'assessorament i el suport del CRP i el districte. La cloenda del programa es concreta amb una mostra de les produccions audiovisuals resultants i una anàlisi crítica tant del procés viscut com dels continguts treballats. Els darrers dos cursos escolars s'ha apostat perquè totes les escoles participants explorin un mateix tema. Durant aquest curs escolar estem abordant la qüestió la inclusió: la ciutat com a espai habitable i amigable per a tothom.

Aquesta iniciativa s'ha portat a terme de forma ininterrompuda des del curs 2000-01; i s'adapta permanentment a les necessitats pedagògiques de les comunitats educatives participants, però també a les enormes possibilitats que es van obrint al voltant de l'ús de la creació audiovisual participativa com a eina d'interacció amb l'entorn i interrelació amb els i les altres. El motiu inicial era introduir, des de l'experimentació, l'expressió de l'alumnat i la reflexió crítica, la cultura audiovisual a l'aula. De seguida, es va optar per incidir en les interconnexions amb el barri i la comunitat que es despreuen d'aquest projecte, afavorint el tractament de qüestions tan diverses com les habilitats socials, creences, prejudicis, estereotips, (auto)representacions, relacions de pertinença, identitats, emocions, sentiments, tabús, etc. Amb el pas del temps, l'activitat ha anat guanyant pes en els projectes educatius de centre i adoptant una major transversalitat.

Arran d'una primera experiència perquè grups d'alumnes d'alguns centres escolars de Sant Andreu portessin a terme una pràctica de realització d'un telenotícies amb la televisió del barri, el curs 2000-01 es va començar a perfilar una oferta estable de tallers audiovisuals que s'anomenava Entra a la Tele. Aleshores s'adreçava a escoles de primària, instituts de secundària i centres d'educació especial. La Mostra com a tal va néixer el curs 2008-09. A partir de 2010 es va optar per enfocar el programa només per a primària.

Des d'un bon inici, l'activitat es va organitzar subdividint els grups classe en equips d'alumnes que avancessin en paral·lel tot passant per etapes d'aprenentatge més cooperatiu i més col·laboratiu. També es va apostar per compartir tasques entre el professorat i un equip de d'educació, buscant complicitats. Així mateix, es va decidir incloure pedagògicament totes les fases que implica la creació audiovisual: de la preproducció a l'edició i postproducció passant per la gravació, sempre en base a l'aprendre fent i dinàmiques participatives.

Objectius:

1. Afavorir la introducció de la creació audiovisual participativa a l'aula i l'expressió amb nous llenguatges.
 - 1.1. Explorar els coneixements previs sobre llenguatge audiovisual i aplicar-los en un procés de creació.
 - 1.2. Conèixer de primera mà, experimentar i viure el procés que suposa la realització d'una producció audiovisual.
2. Investigar en els interessos de l'alumnat a l'hora de narrar històries sobre el seu entorn i el medi social on viuen.
 - 2.1. Fomentar l'expressió i la visibilitat de les idees i inquietuds que preocupen o interessin l'alumnat participant.
 - 2.2. Fer sorgir pensaments, idees i creences que conviuen a l'aula i de vegades són difícils de treballar directament.
3. Incidir en les relacions i interconnexions de l'alumnat amb el seu entorn i la comunitat de referència.
 - 3.1. Descobrir totes les possibles interaccions que un procés de creació audiovisual facilita en relació al barri de l'escola i la gent que hi viu.
 - 3.2. Entendre l'escola, el barri i el districte com un espai viu i ple de sorpreses, i, per tant, com a indrets idonis per fer-hi les localitzacions dels curtmetratges de ficció i/o documentals.
4. Afavorir l'aprendre fent, el treball en equip i la implicació de l'alumnat (també emocional) en les tasques a dur a terme.
 - 4.1. Introduir i acompanyar dinàmiques d'aprenentatge actiu i des de l'experiència.
 - 4.2. Promoure processos creatius basats en el treball en grup i l'aprenentatge cooperatiu i col·laboratiu.
 - 4.3. Generar aprenentatges significatius i vinculats amb la quotidianitat dels i les alumnes, des de la implicació i el treball de les emocions.

Metodologia:

Es tracta d'una iniciativa del Districte de Sant Andreu i el CRP de Sant Andreu que compta amb la concepció metodològica i la coordinació de Teleduca. Educació i Comunicació.

Cada tardor es convoca el professorat dels centres inscrits a l'activitat per preparar conjuntament l'edició d'aquell curs escolar. Els i les mestres participen en un seguit de sessions de formació i intercanvi d'experiències en les quals es posen en comú estratègies i recursos per desenvolupar la primera fase del taller a l'aula. La posada en pràctica, sempre durant el segon

trimestre del curs, segueix la seqüència metodològica d'aproximació de la creació audiovisual participativa des de l'experiència, la vivència, la reflexió i la interacció amb l'entorn, passant per etapes d'aprenentatge més cooperatiu i d'altres de més col·laboratiu.

La fase prèvia, que tutela, adapta i desplega el mateix professorat, consta d'una sèrie de sessions preparatòries a l'aula que pot comprendre tot un trimestre d'una àrea, adoptar un format de projecte o bé concentrar-se en unes quatre setmanes en les quals es desenvolupa un treball més transversal. Tot i que no sempre se segueix el mateix ordre, hi ha un primer moment en què s'introdueix el llenguatge i la creació audiovisual. Tot seguit, es formen els grups de treball i s'enceta el procés de pluja d'idees. Finalment, arriba la tasca més laboriosa: confeccionar els guions tècnico-literaris, els guions il·lustrats i també la planificació del rodatge.

Arriba el moment d'enregistrar els guions elaborats i l'equip de rodatge es desplaça a l'escola: coordinació pedagògica, monitors/-es audiovisuals, càmeres, etc. La sessió, que es desenvolupa en espais del mateix centre o bé pel barri, sol tenir una durada d'un matí i és el moment en què s'integra de ple un/a educador/a per a cada equip de treball. Els i les alumnes, sempre de forma col·laborativa, experimenten i van coneixent els diferents rols que apareixen al llarg del procés. A la sessió d'edició i amb l'acompanyament d'algun/a referent de l'equip d'educació, l'alumnat aprèn fent el procés d'edició i postproducció audiovisual (des del muntatge del storyline fins a la creació dels crèdits i la *movie* final) al mateix temps que va prenent decisions sobre la producció final. Aquesta fase també es desenvolupa durant tot un matí.

És clau cuidar com ha de ser la intervenció de l'equip especialitzat en educació perquè el seu paper consisteix a integrar-se en cada grup de creació i donar continuïtat a la tasca endegada pel professorat. Com a facilitadors/es, assessoren i acompanyen els i les alumnes en les qüestions més formals de realització audiovisual però també en les més socioeducatives i de continguts.

A final de curs, es fixa un matí per celebrar la Mostra com a espai de trobada de totes les escoles participants. Es porta a terme la projecció conjunta de totes les creacions audiovisuals i també una avaluació qualitativa tant del procés com dels aprenentatges.

Context:

Aquest projecte, tot i que s'obre a totes les escoles de primària del districte de Sant Andreu, té unes limitacions pressupostàries que només li permeten arribar a un màxim de set escoles cada curs escolar. Des de 2010, s'adreça només a cicle superior de primària i, en funció de les inscripcions, les escoles poden participar-hi amb només 5è o 6è de primària o bé tots dos cursos, però sempre respectant que hi hagi un màxim de 50 alumnes per a cada centre educatiu.

Tot i que l'abast de l'experiència no és tan ampli com seria desitjable, sí que es cuida molt el compromís de les escoles participants i també s'afavoreix la continuïtat de l'activitat al llarg dels anys. La combinació d'aquests dos factors possibiliten un recorregut pedagògic prou equitatiu i diversificat en el territori on es du a terme.

El districte de Sant Andreu està situat a la zona nord de Barcelona. Com altres districtes de la ciutat, compta amb una trama social molt diversa, no sempre ben connectada entre ella i, per tant, poc coneixedora de les realitats de cada un dels barris que conformen Sant Andreu. A través d'aquest projecte, les escoles i les comunitats educatives implicades comparteixen mirades als seus respectius barris, punts de vista sobre els temes treballats i oportunitats de relació amb la població de cada entorn.

En adreçar-se a tot l'alumnat de cycle superior del districte de Sant Andreu, el projecte confia en l'efecte multiplicador d'una petita acció que es va repetint any rere any, i que contribueix a posar l'accent en les opinions, les mirades i els punts de vista diversos dels i les alumnes que ja tenen entre 10 i 12 anys, abans del seu pas a l'institut. La intenció és despertar-los les seves possibilitats narratives i d'expressió amb l'audiovisual, reconnectar-los amb el seu entorn mentre expliquen històries de ficció i/o documentals, fer-los reflexionar sobre temàtiques que els afecten i interconnectar-los més entre ells i elles des del respecte, l'empatia i la curiositat.

Avaluació:

Cada curs escolar passen per aquesta activitat entre 150 i 200 alumnes, entre cinc i set escoles del districte de Sant Andreu. Alguns dels centres educatius porten gairebé 10 anys implicats en el projecte. Aquesta continuïtat els permet tant la millora continuada en la implementació com assegurar que el seu alumnat (a 5è o 6è) passi per un procés de creació audiovisual participativa.

A banda de la inscripció i la constància de les escoles, també es fa arribar al professorat dels centres una enquesta de valoració qualitativa a final de curs i després s'organitza una reunió entre tots els agents implicats. L'objectiu d'aquesta trobada és fer un procés d'avaluació i desenvolupar propostes de millora de cara al curs vinent. Així mateix, durant la fase d'implementació, també s'organitza una trobada de coordinació i dues d'autoformació amb el professorat dels centres inscrits a l'activitat de la **Mostra de Produccions Audiovisuales de Sant Andreu**. Per tant, podríem dir que la valoració i el treball compartit entre els agents implicats s'estructura de forma continuada. Això afavoreix tant el sentiment de pertinença a la iniciativa com el vincle territorial i el sorgiment de bones complicitats.

Es dóna molta importància a copsar de primera mà el punt de vista de l'alumnat i que pugui fer una autoavaluació de l'experiència. Aquesta es porta a terme mitjançant una dinàmica participativa el dia de la Mostra. Es

munten grups de debat intercentres, s'ofereix un espai de diàleg i reflexió en comú i, tot seguit, la recollida de les opinions i impressions s'efectua a través d'un enregistrament audiovisual que posa l'accent en els aprenentatges adquirits, la metodologia emprada i els continguts treballats.

El projecte, fruit de la coordinació entre diferents agents, s'inscriu en una línia de contínua millora i ha permès portar aquestes experiències de producció més enllà del marc dels centres escolars, en donar-los una dimensió de territori i també promoure'n la interrelació. Ara bé, aquest és un camí que encara cal recórrer millor i anar afinant. La implicació dels centres i dels docents no és senzilla d'aconseguir per les dinàmiques que perviuen a les escoles. Però aquesta iniciativa intenta consolidar-la de mica en mica, amb petites passes, i l'establiment d'un diàleg permanent entre els diversos agents implicats. També l'entusiasme és una qüestió clau a acabar de treballar.

La proposta d'una temàtica conjunta per a totes les produccions audiovisuals que desenvolupin les escoles participants dona més força al projecte i aporta una major coherència narrativa. Però, al mateix temps, ens interessa mantenir els interessos de l'alumnat en el punt de mira i garantir-los la tria de qualsevol gènere audiovisual per expressar allò que es decideix en grup. Volem seguir aprofundint en les possibilitats que ens obre el concepte de *prealimentació*. Tenim pendent millorar els vincles amb el territori i el veïnat durant la fase de preproducció, no només en la gravació.

Página web:

El bloc del projecte és: <http://mostrasa.blogspot.com.es/>